

REFORMÁTUS PEDAGÓGIAI INTÉZET (OM 102246)

Székhely: 1042 Budapest, Viola utca 3-5.

Telephelyek: 4026 Debrecen, Fűvészkert utca 4.

3530 Miskolc, Kálvin János utca 2.

2750 Nagykőrös, Hősök tere 5.

E-mail: refpedi@reformatus.hu

Internet: www.refpedi.hu

Módszertani javaslat és útmutató a hittanoktatás digitális tanrendjéhez

2020. március 16-tól az iskolákban tantermen kívüli digitális munkarendet vezetett be a Kormány 1102/2020 (III.14.) határozatával. A jelenlegi helyzetben is szeretnénk támogatni és segíteni a református lelkipásztorok, hittanoktatók szolgálatát. Az alábbi instrukciók, és a levélhez tartozó egyéb segédletek ehhez akarnak segítséget adni. Nem kötelező érvénnyel, hanem testvéri szeretettel, ajánlásként találhatóak az alábbiak.

Először is szeretnénk mindenkit bátorítani és erősíteni a jelenlegi helyzetben az Ige szavaival: „Mert nem a félelem lelkét adta nekünk Isten, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét.” 2Tim 1,7 Ezekre törekszünk mi is a jelenlegi helyzetben.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a szolgáltatások digitális kompetenciája eltérő, ezért többféle alternatívát is kínálunk. Amennyire lehetőség adódik rá, arra is igyekszünk odafigyelni, hogy a gyermekek elérési útjai, technikai felszereltsége erősen eltérhet egymástól. Az alábbiakban röviden, néhány kérdés segítségével szeretnénk a testvéreknek javaslatokat megfogalmazni a mostani feladathoz.

1. Milyen első lépéseket érdemes megtenni a tantermen kívüli digitális munkarendre való átálláshoz?

1.1. Köznevelési intézmény felé

- Minél gyorsabb kapcsolatfelvétel az intézmény vezetőségével és egyeztetni velük arról, hogy ők hogyan és milyen módon gondolják az iskola egészére vonatkoztatva megvalósítani a digitális munkarendet. (Pl. Van-e olyan digitális osztályterem, amit ők használni szeretnének és azt kérik, hogy minden pedagógus azt használja? Vagy egyénekre bízzák a megvalósítás módját?)
- A diákok és szülők elérhetőségeinek a módjait feltérképezése. Jelenleg a Kréta naplón keresztül az állami iskolában tanító hittanoktatók nincsenek nevesítve (csak egy kódszó szerepel általában), így nem tudnak e-mailt küldeni a diákoknak/szülőknek. Kérjük meg az intézmény vezetését, hogy segítsék a szülőkhöz, diákokhoz való digitális eljutást!
- Egyeztessünk az intézménnyel az intézménybe való bemenetel lehetőségeiről/szükségességéről - illetve lehetőség szerint az otthonról való távoktatás megvalósításáról!

1.2. Diákok és szülők felé

- Gyűjtsük össze a diákok és a szülők elérhetőségeit! Általában 6-7. évfolyamtól már elérhetőek a diákok Messengeren is, így akár jó lehetőség egy Messenger református hittanos csoportot létrehozni. Ez arra is lehetőséget ad, hogy közvetlenül kapcsolatban legyünk a diákokkal, így tudjuk őket is bátorítani, közvetlenül megszólítani. A tanulóknak is nagy a bizonytalanság és többen közülük küzdenek a jelenlegi helyzettel.
- Ha tudjuk, gyűjtsük a szülők elérhetőségét és egy bátorító levelet fogalmazzunk meg feléjük is. Illetve a szülők e-mail címeit, telefonszámait érdemes csoportonként rendszerezni, mivel később ezeket is használhatjuk a digitális oktatás megvalósításában.

- Térképezzük fel azt, hogy milyen technikai eszközzel rendelkeznek a diákjaink (laptop, okostelefon, tablet, internet hozzáférés, stb.). Ez azért is fontos, mert a tervezésnél és a megvalósításnál a számtalan rendelkezésünkre álló lehetőségből azokat érdemes használni, ami a tanulók egész családja számára (is) megvalósítható.

1.3. Saját lehetőségeink feltérképezése

- Gondoljuk végig, hogy mi milyen technikai eszközökkel rendelkezünk és milyen digitális kompetenciáink vannak. Sok jó alternatíva van a digitális oktatásra, viszont érdemes ezeket megfontoltan és céltudatosan használni. Jelen esetben is igaz lehet a „kevesebb, néha több” elv. Ugyanakkor arra is gondoljunk, hogy a gyermekek többsége jól bánik az IKT lehetőségeivel és szívesebben is használják.

2. Hogyan tervezzünk meg egy digitális tanórát?

- Az első lépés, hogy végiggondoljuk, hogy az elkövetkezendő hetekben mit szeretnénk tanítani. Javasoljuk, hogy az első hét során a jelenlegi helyzetre reflektáljunk a virtuális hittanórákon is. Isten Igéje alapján adhatunk hit- és erkölcsstan segítséget a gyermekeknek. Ennek része lehet a tanulásmódszertani megsegítés, az otthoni tanulás tervezésének a megtámogatása, bátorítás és erősítés. A következő hetekre, húsvétig javasoljuk, hogy a húsvétra hangolás és húsvéti történetek kerüljenek elő. Húsvétig az állami iskolákban 4, az egyházi iskolákban 8 órát kell mindenképpen megtervezni. Az első hétre, márc. 17-ig, a következő hetekre pedig március 20-ig konkrét tervezeteket és javaslatokat kívánunk küldeni. Természetesen ezeket nem kötelező használni, mindenki a maga lehetőségei alapján építheti fel az óráit.
- A tartalmi tervezésnél érdemes végiggondolni, hogyan tudnánk az óravázlatainkban használt feladatokat, illetve az egész folyamatot digitálisan véghez vinni. Mi áll a rendelkezésünkre? Melyek azok a részek, amelyekhez személyes jelenlét lenne szükséges? Hogyan tudjuk pótolni a személyes jelenlétet? Mi az, ami elhagyható, mivel nehezen vagy egyáltalán nem lehet megvalósítani?
- Csökkentsük a tananyag mennyiségét! Ne feledkezzünk el arról, hogy digitálisan másként tudunk tanítani, mintha közvetlenül együtt lennénk az osztályban.
- Mérjük fel, hogy mi az, ami digitálisan a rendelkezésünkre áll hittanoktatásból. A II. pontban részletesen olvashatunk erről. (Tankönyvek, munkafüzetek, illetve digitális feladatbank.)
- Ha megvan, hogy mit szeretnénk tanítani, milyen alternatíváink vannak – csak utána kezdjünk el konkrétumokban, kidolgozásban gondolkodni. Sok jó IKT alternatíva van, a céltudatosságot és a gyermekekre való odafigyelést itt is alkalmazzuk.

3. Mi minden tartozhat bele a digitális oktatásba?

Bár különbség van szakmailag és módszertanilag a digitalizált oktatás, távoktatás és digitális oktatás között, most ezekre nem szeretnénk kitérni. Mindegyiket figyelembe véve, többféle egyéni digitális kompetenciát és lehetőséget végiggondolva ajánlunk néhány lehetőséget. Csak néhány sarokpontot emeltünk ki a módszertani skálából, ezek között számtalan variáció található. Fontos szempont, hogy mindig gondoljuk át, hogy mit és mire szeretnénk igazán használni.

Alternatíva	Hogyan néz ki a gyakorlatban?	Előnye/hátránya
<p>SMS-ben való kommunikáció.</p> <p>Szélsőséges megoldás. Akkor javasolt, ha a szülőket, diákokat semmilyen más módon nem tudjuk elérni. Nincs internet kapcsolat, stb.</p>	<p>A szülő/diák számára SMS-ben küldjük el azt, hogy milyen tankönyvben lévő anyagrészt olvassa el/dolgozza fel önállóan és melyik munkafüzeti feladatokat végezze el.</p> <p>Az elvégzés csak akkor ellenőrizhető, ha újra személyes találkozásra lesz lehetőség.</p>	<p>Előny: Valamilyen módon elérjük a gyermekeket.</p> <p>Hátrány:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivációs lehetőségek kicsi aránya. • Nem tudjuk, hogy megtörténik-e a feladatvégzés. • Nincs lehetőség a nehéz kérdések megbeszélésére, a hit fejlődésének, ill. az oktatásnak a közvetlenül történő megtámogatására. • Szülői bevonást is igényel gyakran.
<p>E-mail-ben vagy más digitális platformon való tananyag, ill. feladat átküldés.</p> <p>(Több módja van. Akár konkrét óratervek, irányított PPT, stb.)</p>	<p>Ennek több módja is van. (A jelen anyag II. és III. pontja sok IKT eszköz ajánlatot nyújt ehhez.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lehetséges akár konkrétan a tankönyv/munkafüzet anyagát átküldeni e-mailben. • Készíthetünk egy online feladatlapot és kiküldhetjük azt egy közvetlen link segítségével. • Sokkal inkább javasolt azonban egy elkészített, vezetett feladatterv átküldése. Ilyen lehet például alsó évfolyamon a következő terv, ami akár több alsós témához is kapcsolható. <p>1. Nézd meg a linken található videót és válaszd ki a kedvenc szereplődet!</p>	<p>Előny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagyobb elérési lehetőség. • Akár Kréta rendszerben is kiküldhető. • Több alternatíva van a feladatok beépítésére. • A több feldolgozási lehetőség (pl. feladatbank használata) jobban motiválja a gyerekeket. <p>Hátrány:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alaposan át kell gondolni és megtervezni a kiküldendő anyagot.

	<p>Max Lucado: Értékes vagy https://www.youtube.com/watch?v=BaNtYFSwqFA</p> <p>2. Rajzold le a kedvenc jeleneted a történetből! Címet is adhatsz neki!</p> <p>3. A szüleid segítségével fotózd le a készült képet és küldjétek át e-mailben!</p> <p>4. Te miben hasonlítasz a foltmanókra? Írd el röviden egy üres lapra!</p> <p>5. Ebben a történetben Éli úgy viselkedik a foltmanókkal, mint Isten az emberekkel! Mit gondolsz, miért? Írd le egy lapra!</p> <p>6. A két válaszodat tartalmazó lapot a szüleid segítségével fényképeztétek le és küldjétek át e-mailben!</p> <p>5-6. osztályban ugyanez már így lenne megvalósítható:</p> <p>1. Nézd meg a linken található videót és figyeld meg, hogy kihez hasonlítanak a foltmanók és kihez Éli!</p> <p>Max Lucado: Értékes vagy https://www.youtube.com/watch?v=BaNtYFSwqFA</p> <p>2. Írd le és fotózd le, vagy készíts egy hangfelvételt arról, hogy mit gondolsz a foltmanók viselkedéséről!</p> <p>3. Írd le és fotózd le, vagy készíts egy hangfelvételt arról, hogy mit gondolsz Éliről!</p> <p>4. A fényképeket és a hangfelvételeket küldd el -emailben a következő címre:</p> <p>5. Olvasd el és jegyezd meg a következőket: A történetben Éli hasonlít a viselkedésében Istenre. Isten számára minden ember fontos és értékes. Te is!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tudatosan figyelni kell arra, hogy más időkeretekben és más típusú feladatokban is érdemes gondolkodnunk. • Ha nem adunk lehetőséget a közvetlen kontaktra, akkor sok megbeszéletlen kérdés maradhat. • Oda kell figyelnünk arra, hogy az egyes feldolgozások mennyire igénylik a szülői bevonást. <p>Fontos! Ehhez mindenképpen szükséges levelezőlista létrehozása.</p>
<p>Kombinált lehetőségek E-mail, messenger, virtuális platformok,</p>	<p>Több alternatíva is kínálkozik a megvalósításra. A II. és III. pontban, illetve az 1. számú mellékletben található módszertani segédletben részletesen található IKT eszköz ajánlat és megvalósítási lehetőség.</p>	<p>Előny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagyobb elérési lehetőség. • Közvetlen kapcsolatokra is ad lehetőséget. • Sokféle lehetőség van a feldolgozásra, tartalom átadásra.

<p>digitális feladatbank, stb. használata</p>	<p>Többféle IKT eszköz kombinálásával történik a megvalósítás: videó felvételek, saját magunk által készített hangfelvételek, képi felvételek, meglévő Youtube linkek, kisfilmek, hanganyagok, digitálisan elkészíthető feladatok. Ezekhez lehetőség van arra, hogy egy meghatározott időben (akár az eredeti óra idejében) e-mailben, messengeren vagy egy digitális osztályteremben rendelkezésre álljunk a gyermekeknek, ha közvetlenül kérdéseik vannak.</p> <p>Fontos! Legyünk nagyon tudatosak abban, hogy milyen eszközt választunk és az mire használható, milyen lehetőségei és kihívásai vannak!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A több feldolgozási lehetőség jobban motiválja a gyerekeket. <p>Hátrány:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Könnyen el lehet veszni a sokféle lehetőség között. • A kiválasztásban nagyon tudatosnak kell lenni. • Fontos, hogy a gyermekek tudjanak akár önállóan is dolgozni az adott anyagokkal/ linkekkel. Ha pedig nem, akkor legyen egyértelmű, hogy mikor és milyen módon tudjuk őket digitálisan segíteni.
<p>Virtuális osztályterem, jelen idejű óratartás</p>	<p>Erre is jó néhány lehetőség van (pl. Skype, Facebook Live, Microsoft365, Microsoft Teams, stb.) Jelen anyag mellékletében több alternatíváról olvashatnak, illetve néhányukra a III. pont is kitér.</p> <p>A digitális osztályteremben a tanár és a diákok egyszerre vannak virtuálisan jelen. Gyakorlatilag úgy tartunk órát, hogy valós idejű óratartás történik, a diákok kérdezhetnek és válaszolhatnak –a pedagógus vezeti az órát. Természetesen itt is megoszthatunk anyagokat, linkeket.</p> <p>Fontos! Ezeket az órákat is nagyon alaposan meg kell tervezni, fel kell készülni technikai problémákra is megoldási lehetőségekkel (pl. kiesik egy diák, stb.) és fel kell készíteni a használatra!</p>	<p>Előny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valós idejű kommunikáció. • Komplet óra vagy órarészlet megtartása. • Közvetlen reakálási lehetőség. <p>Hátrány:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismerni kell az eszköz lehetőségeit és korlátait. • Fel kell a gyermekeket is készíteni a megfelelő használatra. • A technikai feltételek befolyásolóak. • A megfelelő és konkrét időpontot fontos rögzíteni.

II. RPI református hittan segédletek a digitális oktatáshoz

A református hittanoktatás digitálisan történő megvalósításához jelenleg a következő, RPI által fejlesztett anyagok állnak a rendelkezésre:

- **Tankönyvek.** Általános iskolai hittankönyvek digitálisan olvasható formában (lapozható és részben interaktív anyagok).
Elérhető: www.refpedi.hu aloldal: katechetikai szolgáltatások/hit- és erkölcsstan család/általános iskola/ évfolyam.
Link segítségével megosztható, szükség szerint kimásolható részek.
- **Modul tankönyvek.** Középiskolai alapmodulok digitálisan olvasható (lapozható és megtekinthető) formában. A középiskolai kiegészítő modulok pdf változatban letölthetők és lapozható formában is megtekinthetők.
Elérhető: www.refpedi.hu Aloldal: katechetikai szolgáltatások/hit- és erkölcsstan család/ középiskola/ modul
- **Térképek és illusztrációk.** Közel 120 anyag, letölthető, linken megosztható formában.
Elérhetőség: <http://refpedi.hu/országviszesség-térképek-és-illusztrációk>
- **Digitális feladatbank.** Közel 6000 feladat (az összes munkafüzetben lévő anyag és bővített gyűjtemények), 27 féle feladattípusban. Három nehézségi szinten találhatóak olyan feladatok, melyekkel az órai feldolgozás, számonkérés, ismétlés, stb. dúsítható. Gyermekre/csoportra szabott feladatlapot állíthatunk össze, melyet ki is oszthatunk a gyermekeknek A feladatbankba bárki ingyenesen regisztrálhat a hittanoktatók, lelkipásztorok közül. A gyermekeknek készített feladatlapok megoszthatók és elkészíthetők egy virtuális tanteremben, vagy a gyermekek e-mail címekre kiküldve. Jelenleg dolgozunk azon a változaton, hogy az elkészült feladatlapot link segítségével ki tudjuk közvetlenül (e-mail cím szükségessége és regisztráció nélkül) küldeni a gyermekek számára. 2020. március 25-ig reméljük, hogy ez a funkció is elkészül.
Elérhető: <http://rpi-feladatbank.reformatus.hu/>
- **Telefonon és e-mailben** módszertani és tartalmi szaktanácsadásra (segítség kérés, ötletelés, feladatbank használat, stb.) elérhetőek a katechetikai munkacsoport munkatársai folyamatosan. A következő kollégákat javasoljuk megkeresésre:

Digitális óratervezés és digitális ötletek, feladatbank használata:

- Csőri-Czinkos Gergő, katechetikai szakértő
E-mail: csori.gergo@reformatus.hu
Mobil: 30/862-6541
- Dr. Szászi Andrea, katechetikai igazgatóhelyettes
E-mail: szaszi.andrea@reformatus.hu
Mobil: 30/961-8674

RPI digitális feladatbank használata és ehhez kapcsolódó adminisztratív kérdések:

- Balla Magdolna, katechetikai ügyintéző
E-mail: balla.magdi@reformatus.hu
Mobil: 30/961-8672

Folyamatban lévő fejlesztések

- **Digitális ötlettár minden leckéhez.** A tanári segédletekben már most sok ötlet van, de dolgozunk egy olyan anyagon, melyhez minden leckéhez, minden évfolyamon digitális ötlettárakat tudunk javaslatként adni. (Más kiadók, más felekezetek ötleteiből, videó anyagok, kisfilmek, feldolgozások, stb.)

- **Módszertani ötletár a digitális hittanoktatáshoz.** Rövid határidőn belül igyekszünk felmérni a lehetőségeket és néhány hatékony, konkrét módszertani ötletet, módszertani ajánlást és óravázlat javaslatot adni a különböző technikai felszereltségű diákcsoportokra, a hittanoktatók és lelkészek sokszínű digitális kompetenciáit is figyelembe véve.
- **Digitális feladatbank bővítései.** Törekszünk folyamatosan további feladatok írására, tartalom bővítésre.
- **Online és távtanításhoz kapcsolódó képzések.** Rövid időtartamot igénylő, a távoktatás hittanos lehetőségeit támogató rövid digitális képzések online publikációját és elérhetőségét tervezzük.

III. Digitális eszköztár lehetőségei

Az elmúlt években az **RPI** munkatársai több **segédanyagot** is készítettek digitális oktatás témakörben. Ezek – többnyire online feladatkészítők – használatának praktikus leírása, melyek nagyban segítik a gyakorlati alkalmazásukat. Ezek az anyagok honlapunk [Szaktanácsadás/Jó gyakorlatok](#) rovatában megtalálhatók.

Az elérhető témák:

1. Redmenta
<https://redmenta.com/>
2. LearningApps és
3. LearningApps Eszközök
<https://learningapps.org/>
4. Quizlet és
<https://quizlet.com/>
5. Quizlet Live
<https://quizlet.live>
6. Kahoot!
<https://kahoot.com/>
7. Mentimeter
<https://www.mentimeter.com/>
8. QR kód készítése
9. Okostelefon applikációk alkalmazása (gyűjteménye) matematika 5-8. évf. számára
10. EclipseCrossword keresztrejtvénykészítő
<https://www.eclipsecrossword.com/>
11. GoogleDrive-on kérdőívek, tesztek készítése
www.google.com
12. Prezi bemutatókészítő oldal használata
<https://prezi.com/>

Budapest, 2020. március 16.

Dr. Szászi Andrea
Katechetikai igazgatóhelyettes